

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
за по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф. на по године 3 ф. на четврт
године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаћа се поштомском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отпраћивши новца на
коју драго пошту; у коме је на-
ручнице, може се преплатити
код г. *Петра Рамадановића*, слиж.
прн. агента у Котору и Доњем се
шиљу уредништву. Рукописи се
не враћају.

За огласе плаћа се: за
сваку ријеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ЦЕТИЊЕ, 23 августа.

Доносимо још следеће честитке,
што су стигле Његовом Височанству
Господару, поводом срећне вјеридбе
Њезиног Височанства Књагињице Је-
лене:

Од *И. В. бивше француске царице
Еуђеније.*

Фарнбург.

Са свијем срцем учествујем у ра-
дости, што доноси Вашем Височан-
ству вјеридба Књагињице Јелене. Све
оно што се тиче Ваше фамилије не
може ме оставити равнодушном. Мо-
лим Вас да будете мој тумач код Кња-
гиње и код вјереника.

ЕУЂЕНИЈА.

Од *И. П. В. Књагиње Еуђеније Мак-
симилијановне Олденбуршке.*

Стари Петерхоф.

Мој муж, мој син и ја молимо
Ваше Височанство да примите најер-
дачније жеље и најискренија честита-
ња са ијереницима. Поздрав драгој
Јелени и свијема.

ЕУЂЕНИЈА.

Од *И. В. Белгијског Краља Леополда.
Берген.*

Захваљујем Вашем Височанству,
што сте ме благоволили изјавити о
вјеридби ваше шћерке Књагињице Је-
лене са Принцем Напуљским, и мо-
лим вас да примите, поводом тог сре-
ћног догађаја, моја најискренија чести-
тања, као и увјерење најискренијех
жеља, које гајим за срећу Књагињице
Јелене.

КРАЉ БЕЛГИСКИ.

Од *И. В. Принца Наполеона.*

Фарнбург.

Захваљујем Вашем Височанству и
молим да вјерујете осјећајима прија-
тељства, којијема дијелим Вашу радост.
Шљем мојој будућој родници моје
искрене добре жеље, пуне поштовања.

НАПОЛЕОН.

Од *црско-руског министра иностра-
нијех дјела.*

Петроград.

Молим Ваше Височанство да из-
волите примити моја веома искрена
честитања и добре жеље поводом вје-
ридбе Књагињице Јелене.

ЛОБАНОВ.

Од *кљевско-италијског посланика
у Петрограду.*

Париз.

На проласку у Паризу, молим
Ваше Височанство да благоволите при-
мити моја честитања пуна поштовања
поводом срећног догађаја, који утвр-
ђује чврсте и нераскидиве везе изме-
ђу Италије и Црне Горе.

МАРКИЗ МАФЕИ.

Од *кљевско-србијског министра-
пресједника.*

Београд.

Молим Ваше Височанство да бла-
говолите примити најтоплија честита-
ња у садашњој родитељској радости.
Да Бог живи и узвишене младење и
Њихове превисоке родитеље.

СТОЈАН ПОВАКОВИЋ.

Од *књажевско-бугарског министра-
пресједника.*

Софија.

Искрено се радујем срећном до-
гађају извршеном у вашем владалачком
Дому, и срећан сам што могу пово-
дом тога догађаја најпокорније замо-
лити Ваше Височанство, да благово-
лите примити најердачнија честитања
и благожеланија моја и бугарске владе.

ДР. С. СТОЈИЛОВ.

Од *Дјаконског бискупа.*

Дјаково.

Хвала неизмјерна на части, коју
ми показате. Честитам из све душе и
из свега срца и Вашему Височанству
и цијелој славној Књажевској обители.
Честитам наполе дивној Књагињици
Јелени, коју је управо Бог сам опре-
дијелио на пзванредну срећу и високи
пријестол. Дао Бог да јој света удад-
ба буде вјечити извор свакога благо-
слова, сваке среће и сваког блажен-
ства. Дао Бог да та удадба и пародима,
који с њом у ужи пријатељски савез
ступају, буде извор среће, напретка и
славе.

СТРОСМАЈЕР, бискуп.

Од *ђенерала Белмарковића.*

Врњачка Бања.

Раздраганим срцем одавде испод
огранка Копаоника честитам Вашим
Височанствима новог зета. Дао Бог да
ова веза љубави буде зора срећнијех
дана за Српство, да будућа Краљица
Италије, срикнућа Јелена учини, да
Талијани и Срби, тражећи заједничке
интересе обнове славне дане старе
своје прошлости.

Најпонижнији Ј. БЕЛИМАРКОВИЋ.

Од *заповједника руског XV-ог стрје-
љачког пука Његовог Височанства
Књаза Николе.*

Одеса.

Петнајести стрјелачки пук имена
Вашега Височанства срећан је, што
дијели радост свога августјешнег шефа,
поводом вјеридбе Њезиног Височан-
ства Књагињице Јелене са Престола-
наследником Италије. Ја подносим
најпонижније Ваше Височанству као
и августјешној Вјереници од моје
стране и од стране пука честитања
најоданија и жеље најтоплије.

Командант пука
пуковник ШЕСТАНИКОВ.

Од *заповједништва србијског деветог
пјешадијског пука Његовог Височанства
Књаза Николе.*

Пожаревац.

Официри и војници деветог пука
Вашег Височанства честитају вам ер-
дично вјеридбу Књагињице Јелене,
драге кћери Вашег Височанства, са
Наследником италијанским; искрено
дијеле радост са Вашим Височанством
и моле се Богу да је овјенча на
новоме будућем путу срећом на понос
Српства и славу јуначке браће Црне
Горе.

Командант деветог пјешадијског пука
Књаза Николе 1-ог, ђенерал-штабни
потпуковник
ВУК АРАЧИЋ

Од мноштва честитака из Италије
доносимо још следеће три управљене
Његовом Височанству Господару и

Њ. В. Принцу Напуљском из Пуље,
одакле су одушевљени грађани дошли
на Цетиње да и лично честитају.

Његовом Височанству Господару.

Коноза Пуља.

Коноза Пуља радосно поздравља
срећну везу Наследника старијех Са-
војскијех Књажева и Престола пове
Италије са племенитом њежном шћер-
ком витешког Књаза балканске Савоје,
жељни добру срећу двома Династи-
јама, које су већ у светој заједници хра-
бријех Књажева и историјскијех пре-
дања, и са најживљижем добријем
жељама чека убави цвијет источни.
Нека дође наговјешћена свјетлост сјај-
не звијезде Италије, да обрадује ита-
лијску банту и из новог Рима да
пастави славу великог позива старе
земље Енеја.

СИНДАК РОСИ.

Његовом Височанству Принцу
Напуљском.

Барри.

Барри са сињег јадранског мора,
у ком се огледају високи врхови јупа-
чке Црне Горе, гдје је подрастао сла-
ви и мирисни цвијет женски, Јелена
Петровић, радујући се срећној вје-
ридби, што одговара жељама Њ. В.
Престолонаследника, топло се Богу
моли за срећу Високијех Вјереника,
чија веза допринијеће добротану на-
рода, и учиниће све више неразлучне
везе између Династије и народа.

СИНДАК БАРИЈА.

Његовом Кр. Височанству Принцу
Напуљском.

Пелата.

Добријем жељама цијеле Италије
за срећну вјеридбу нашег љубљеног
Престолонаследника са црногорском
Књагињицом Јеленом, придружују се
топле молитве италијанскијех гра-
ђана оштинне Акваливе, Колекроће у
Молизу, срећни да могу поздравити
будућу Краљицу Италије словенскијем
језиком својијех отаца, што они говоре
и брижно чувају. Живјела Италија!
Живјела Црна Гора! „Здравно нашој
Књагињи Јелени! Зравно будућој
Краљици нашега рода!“

За грађане Акваливе Колекроће
СИНДАК А. ВЕТА.РУСКИ ЛИСТОВИ О ВЈЕРИДБИ Њ. В.
КЊАГИЊИЦЕ ЈЕЛЕНЕ.

Петроградско «Н. Врелја» пише:

Одавно је прошло вријеме, када су
бракови владајућих кућа бивали поли-
тички догађаји, врло озбиљни, кат-кад од-
лучне важности. Друга половина нашег
сталења показује цио ред таквијех бракова,
који нијесу имали никаква утицаја на ток
не само политичкијех догађаја у опште,
него ни на карактер узајамнијех односа
двју држава, чије су династије ступале у
средство путем брака. Постало је прави-
лом, да ови бракови не могу и не смију
ни у каквом случају утицати на ход поли-
тичкијех ствари у Јеврони, и таквијех
примјера имамо изобила. Али свако пра-
вило има изнимака. Могући су примјери
таквијех бракова владајућих кућа, који и
нехотице нагоне нагађати, да је наступила
нека промјена у погледима дотичних вла-
да на међународне односе. Нама се јако
чини, да к овој врсти припада и предсто-
јећи брак италијанског престолонаслед-
ника са Књагињицом Јеленом црногорском.

Ове по вучене ријечи дојасмо, како су у
телеграму српски написане.

Западна штампа много се занимала
у посљедње доба, да је у избору себи
сузруге Принца Напуљског руководила
само љубав, и ми то вјерујемо. Али ипак
проглашена вјеридба није могла бити без
одобрења, с једне стране Краља Умберта,
а с друге Књаза Николе, који је дубоко и
искрено проникнут жељом, да дјелује вагда
и свуда у сагласју и одобрењем руско
владе. Ово не треба ипак губити из
вида, размисљавајући о могућјем посље-
дицама брачне везе будућег Краља Ита-
лије, по вјероисповједању католика, с пра-
вославном Књагињицом строго-словенског по-
ријекла, шћером владоца, којег је једном
прогласио покојни Цар Александар III.
најбољјим и јединијем прија-
тељем Русије.

У осталом у посљедње доба, и није
се одрицало у западној штампи, да већ
свршена вјеридба Принца Напуљског са
Црногорском Књагињицом Јеленом може
бити иначе већ са знањем и одобрењем
Русије. Та околност такођер не смије се
губити из вида.

По стицају прилика, који пада у очи,
у исто доба, кад се званично прогласила
вјеридба Принца Напуљског, у Италији
приправља се још други догађај, у коме
се може видјети благотворни утицај Русије
на судбу ово државе. Од јучер смо при-
мили цио ред телеграма из Рима, који
потврђују наше мишљење о значају дола-
ска г. Доонтијева у Рим. Овај руски пу-
тник збиља је донио такав предлог мира од
стране Пегуса Менелика, који, по саоп-
штењу официјалног римског листа „Ита-
лије“, већ је побудно италијанску владу,
да пошаље свог опуномоћеника к Пегусу,
да закључи мир са Абисинијом. Тако посред-
овањем једнога Руса Италија ће се опро-
стити рата, који ју је разораво и који
јој ништа није обеканао ни у случају усје-
ха, а са одобрењем Русије постао је могу-
ћан и брак из љубави Наследника итали-
јанског престола.

Са свијем искрено и без икаквијех
задњијех мисли ми се радујемо и једноме
и другомо догађају. Русија, истина, није
осјећала до сада неопходну потребу тије-
снијех пријатељскијех односа с Италијом,
но у искреној мирољубивој политици наше
владе такви су односи ново и веома одли-
чно јемство мира јевронског.

Петроградске «Новости» пишу:

Вијест о вјеридби Књагињице Јелене,
шћерке Црногорског Књаза Николе, с Вик-
тором Емануилом Наследником италиј-
ског престола, биће дочекана у Русији са
искренијем симпатијама и добријем најама.

Храбри црногорски народ припрема
се да прослави двестогодишницу Дима-
стије Петровић-Његова, која је сачувала
независност своје отаџбине у врло тежки-
јем приликама, с којимама нијесу били у
стању да се боре друге народности на
Балкану. Књаз Никола, одбрани врлинама
знаменитог владоца, вагда је поуздани и
одани пријатељ Русије; његово су двије
шћери сузруге чланова руске Царске По-
родице. С тога Русија искрено честита
Књагињици Јелени вјеридбу с Наследни-
ком италијанског престола, који носи име
свога ђеда, при ком се остварила завјетна
мисао италијанског народа — уједињење
Италије под јединијем скиптром.

Од назад три мјесеца опазило се, да
Принц Виктор Еманујил прати великом
најљом политички живот Италије, и да
улаже свој утиљив на разна питања. Тако,
посљедња министарска криза ди-Рудиније-
вог кабинета, завршила се побједом мини-
стра-пресједника, хвала посредовању На-
следника престола. Наши читаоци споми-
њаће се интересног саопштења нашег
дописника из Напуља, продотос печатаног,
које је изишло на јавност много новијех
података о Принцу Виктору Еманујилу,
који посједочавају његове разне врлине и
способности.

Све то побуђује нас, да се придру-
жимо к онијема, који искрено поздрављају
вјеридбу црногорске Књагињице Јелене са
Принцем Виктором Еманујилом, да може
лимо Високијем Вјереницима дуг и срећан
живот у миру и задовољству, и да се на-
дамо успостављењу што се може бољијех
односа између двије велике државе, Русије
и Италије, које Престолонаследника буду-
ћа сузруга наводи се у еродничкијем ве-
зима с рускијем Царскијем Домом.

Петроградски «Свијет» пише:

Престојехи брак италијанског престолонаследника Виктора Емануила с црногорском Књагињом Једедом по свијем знацима појављује се једнијем од „случајно политичких бракова“ који не остају без утицаја на даље судбе народа, чији владоци ступају у родство брачним везама. С првога погледа мала Црна Гора не пружа Италији каквијех користи у будућем политичком комбинацијам, али кад се узме, да је ова словенска држава вазда била под особитијем покровитељством Русије, а њезин Господар, Књаз Никола — једини и најбољи пријатељ Русије, по изразу блаженочившег цара Александра III, — да је вазда и свуда радио у сагласју и одобрењем Русије, то посљедице брака италијанског Престононаследника са словенском Књагињом заслуживаће озбиљне пажње, као залог будућности.

Ова словенска Књагиња припада к броју оних, које су одликоване претом Провиђења, и њој је било по изразу руског народа „при рођењу записано“ да буде владарком једне или друге велике државе.

Италијански листови отворено говоре, да ће овај „краљевски брак из љубави“ бити круни корак у већ постојећу у посљедње доба повратку италијанске политике на страну Русије.

Московско «Рускоје Слово» пише:

У политичком свијету збио се догађај, који, и ако се тиче искључиво фамилијарних односа двију династија, ипак, ако не сада, то у више или мање блиској будућности, без сумње имаће велики значај и у области међународних односа.

Залог за то, да ће ово ступање у родствене везе Династије црногорске и италијанске — бити новом гаранцијом мира, ми видимо у оној радости, којом је било поздрављено званично проглашење вјеридбе како у Италији, тако у Црној Гори.

У овој народној радости открили су се осјећаји љубави обају народа према својима владоцима, а ова љубав нам јамчи, да ће узјамно зближење двају владајућих Домова повући за собом, и ако не зближење, а оно бар да ће утврдити пријатељске односе између Италије и Црне Горе.

Пријатељски односи између Црне Горе и Италије прије или послје изврсно морају се одазвати благопријатно и на узјамне односе између Италије и Русије.

Односи црногорског народа с Русијом познати су. Овај јуначки словенски народ, који је уснио посред странијех искупена да сачува вјеру својих отаца и своју независност, вазда се односно благодарношћу и искреном љубави према Русији, која оцет никад није заборављала крвно родство, које је веже са мађијем ма поштенијем црногорским народом, и не једном пред цијелијем свијетом потврдила је громко ове своје симпатије. Напоменућемо и ако су познате ријечи Цара-Миротворца, који је громко назвао Књаза Никола својим „јединијем вјернијем пријатељем.“

Ко се спомиње, какав су утисак учиниле ове ријечи у политичком свијету и

какав су значај имале, тај ће схватити, за што ми не гријешимо, падајући се, да пријатељски односи између Италије и Црне Горе могу довести до зближења и Италије са Русијом.

У очекивању тога нама не преостаје него искрено пожељети Високијем Вјерницима пуно ведру срећу у њиховом будућем фамилијарном животу.

ДОПИСИ.

Сооца. 15 августа 1896. — Наши ловци у име прове метали су мреже за укљеве по средини Скадарског језера т. ј. између Пијесака, Радушна, Врбика и Луке; поједине мреже уловиле су по 200 и по 600 укљева, која сума у ови заман рибетко се икад ловила. Укљеве су биле изнад средње величине чисте и масне о којима стари и искусни људи овога мјеста кажу, да су изврсне као икад њихова доба. — Овај први и корисни билег наше је ловце осмјелио и постао на живи рад око умножења срстава лова спремајући се у томе приходу наступајућом зимом добар корак учинити.

Његово Височанство наш Узвишени Господар очински се брине за сваковрсно добро његова народа те великим Својим умом отвара нам све сјајније и срећније путове к ближењем и судјеловању великих сума.

Надамо се да ће трговце те струке заинтересовати и ову годину наша укљева тим пријед и слободније што је боља од прошлих година. — Услед чега стављамо до знања: ко би жељео куповати овогдишњу укљеву мрежарицу или грибарицу на Сооци риболов Радуши нека се предходно обрати подносителом, који ће у име погодбе и других услова за свако питање посредовати.

У име Сооци и Крџички ловаца кап. Нико Лекић.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Чиме нам шуме користе.

И ако је у „Тежаку“ више пута писано о користима које имамо од шума, неће бити сувишно ако на овоме мјесту о томе ипак коју проговоримо. Ово је потребно у толико прије, што највећи дио нашег селачког свијета, коме је ово намијењено, није довољно обавјештен о свима користима које имамо од шума. Осим производње дрвета за разноврсту употребу; осим паше и жира за стоку, осим љековитих трава и других споредних користи, многи не знају или бар не цијене никакве друге користи, које од шума имамо. Међу тим може се рећи да напред наведене користи не чине ниједну десетину свију осталих користи, које нам чине шуме у добу свога развијања.

Према томе, све користи које имамо од шума, могу се подијелити на двоје: на непосредне и посредне. У прве се рачунају дрво, паша и др. споредни предмети из шума, којима се користимо; а у друге све остале користи, које ма и незнатично

превиђамо, а које су међу тим врло важно по васкопни човјечи живот. — Само о овим другим користима овдје ћемо говорити:

1. Шума умјерава жегу и цицу. — Гдје нема шума, ваздух је често сувише тупао, а често сувише хладан; на против гдје шума има у изобиљу, никад не може бити тако јаке разлике у топлоти, јер шуме умјеравају и сувишну врућину и сувишну хладноћу. Ова је особина шума за нас врло важна.

Утицај шума на топлоту друкчији је преко дана, друкчији за вријеме ноћи, а друкчији у остало доба преко године.

Свакоме који је каквог лијепог љетњег дана прелазило преко поља, ливада и пашњака и кроз огољена мјеста, кривева и брда, биће познато, да се гола земља и крш више загријевају од земље, која је под травом и да је та разлика нарочито уочљива код густих шума.

Зашто је то тако? — Одговор је прост. Сунчани зраци за вријеме ноћи, а до земље у шуми, нећ загријевају само врхове шумског дрвећа. Тако загријан ваздух из шумског дрвећа не може да се спусти на земљу с тога, што је лакши од хладног ваздуха, те за то је у шуми обдан хладније него на мјестима гдје нема шума: у пољу, ливадама, голетима и т. д. Осим тога, хладовина у шуми долази и отуда, што за вријеме жеге знатна количина водене паре испарава из земље, дрвећа и осталих предмета у шуми, а то се, као што је познато, врши на штету оне топлоте ваздушне што је у шуми. Овај хладнији а с тим и гушћи шумски ваздух струји да заузме мјесто топлијег ваздуха у пољима те тако умјерава врућину и одржава свјежину ваздуха у пољима и њивама.

Дакле, у шуми је преко дана хладније него на отвореним мјестима, због тога, што сунчана топлота не допире до шумске земље и што из шума вода испарава.

А како је ноћу? — Ноћу је обратно; у шуми је топлије.

Каже се: „Изводи се, хоће слана,“ или „Облачно је, неће бити слане.“ У првом случају ваздух се је испаравањем биљне топлоте толико расхладио, да су се росне капице претвориле у слану, а у другом случају, облаци су топлоту очували, те се зато и капице росе не могу у слану да претворе.

Ово што чине облаци у погледу заштићавања поља и усјева од слане, чине и саме шуме. Оне задржавају топлоту шумског ваздуха, те је зато ноћу у шуми и топлије. А хладнији ваздух са отворених поља, пошто тежи да се изједначи с топлим шумским ваздухом, струји сад у шуму потискујући шумски ваздух све доле, док се потпуно не измијењају и подједнако не загрију.

Тако се родна поља у близини шума освјежавају дању хладнијим, а ноћу топлијим шумским ваздухом, те зато су и усјеви напреднији и мање страдају од мразева.

У прољеће шумски ваздух загријева се спорије него на отвореним мјестима, с тога што круне дрвећа спречавају упадање сунчаних зракова. У густим шумама већи дио сунчевог зрака се на гранама, а и што падне на земљу не може да се тако

— „Не срамотим чоче!“ — насмија се Господар —

— „Не, Господару, нијесам најбољи.“ Ја сам прости војник и ка најбољи од ових јех простијех и то ми је доста.“ —

— Онда ће Господар: —

— „Чујеш Малиша, ако Бог да, кад првом пошљем овога млађага сина³⁾ у свијет послаћу и онога твојега с њим — упави ово!“ —

— „Да те Бог живи Господару!“ — Пођоше, Кад до мало ево перјаник Књажев — батац преко врати: —

— „Помози Бог!“ —

— „Добра ти срећа!“ —

— „Малиша“ — рећи ће — „посла“ ме је Господар, да те нитам јеси ли упавио, што ти је река?⁴⁾ —

— „Јесам“ — одговорим — „и да га Бог живи! но напријед — рекох — да мало посједимо.“ — Нема кад човек, по захвали, на махом преко врати:

— „С Богом!“ —

— „Био ти срећни пут.“ — Нође. —

Ја изађем пред кућом, да видим ће ће. Кад он преко мостине право у палац⁴⁾ —

— „Ту сам видио, да је Господару мило, кад се човек и ако је добар не вали, а ти ме затичеш“ — рећи ће ми — „да ти причам како смо ми Цеклињани четовали по блату, па.“ —

Овђе Малиша застане, махне мало главом, но ипак виђаше се, да очекиване одговор.

— „То је истина“ — одговорим — „али ево ти се сам не натураш, да ми причаш, но те ја још од кад молим, а ти никад, да се наканиш.“ —

— „То је истина вала! — Заисто одавно, а ја никад, да се наканим“ —

— „То је истина“ — одговорим — „али ево ти се сам не натураш, да ми причаш, но те ја још од кад молим, а ти никад, да се наканиш.“ —

— „То је истина вала! — Заисто одавно, а ја никад, да се наканим“ —

— „То је истина“ — одговорим — „али ево ти се сам не натураш, да ми причаш, но те ја још од кад молим, а ти никад, да се наканиш.“ —

— „То је истина вала! — Заисто одавно, а ја никад, да се наканим“ —

— „То је истина“ — одговорим — „али ево ти се сам не натураш, да ми причаш, но те ја још од кад молим, а ти никад, да се наканиш.“ —

окори као на пољима и спорије копни, зато се и било у шумама а и у околини ових, спорије развија, него тамо гдје нема шума.

У јесен је ваздух шумски дуже вријемна топлији него на отвореним мјестима, но изједначавање њихово у топлоти бива све јаче у колико се зима све више примиче.

У зиму је шумски ваздух толико исто топао као и ваздух на отвореном пољу, али биле и дрвеће ипак ређе страда од мрза, јер овај постојно дође на постојно и прође. Отуда у мјестима гдје има добрих шума, зима није тако штетна, прољеће је мање промјенљиво и уопште топлота је умјеренија преко цијеле године, него у шумним мјестима.

(Наставиће се.)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетине, 23 августа.

(С Двора.) У недјељу је био у подне велики објед у Двору у част Њ. В. Италијског Престононаследника Виктора Емануила, на ком су били позвани сви државни великодостојници. Преко обједна Његово Височанство Господар наздравно је српски Њиховијем Величанствима Краљу Умберту и Краљини Маргерити, и Његовом Краљевском Височанству Прилици Напуљском, који је одговорио италијански, наздравивши Њиховијем Височанствима Књазу Николи и Књагињи Милени и цијелој славној фамилији Петровић Његоша. А у вече је био велики дине, на ком су били позвани чланови дипломатског тијела. Њихова Височанства измијенили су исте здравице, уз свирање музике народне хитне италијанске и црногорске. У 9^{1/2} сати отпочела је играња, на коју су били и сви позвани на објед у подне. Играња је трајала до поноћа у најљепшем расположењу свијех присутнијех.

— Њ. Свјетлост, Књажеввић Мирко, осјетљиво се опоравља. Овијех дана Његова Свјетлост намјерава поћи у Бар, ради промјене ваздуха.

— Болнијест Њезине Свјетлости Књагињине Олге Данилове обрнула је на горе. У турник било је молебстванје за њезино здравље у дворској капели, на ком су присуствовала Њихова Височанства са свом својом узвишеном Дјеном. У Млецима код Високе болеснице, још од почетка болнијест, наоди се г. С. Ђурковић, адјутант Његовог Височанства Господара.

(Одлазак Њ. К. В. Принца Напуљског.) Његово Краљевско Височанство Принц Напуљски кренуо је са Цетина у сриједу у 6 сати из

погледа на врата, које доба, па, бојећа је да ме са причом не задржи, настави, — „а ту има много, да се прича, што смо ми стари кутарили, па ћу те, бојим се, задржати, а ти имаш посла.“ —

— „Богме колико се могне“ — примјетим — „па ћемо други пут.“ —

— „Боже здравља“ — рећи ће Малиша и бјеше се ријешо, да прича — „но ето, да ти на жао не учиним, испричаћу сад нешто напетрунице“ — настави — „давно је било, на сам и позаборавио све при сиромаштини. — Е, да није ње, но она пушта не да, а бих ти све исприча, ка' из књиге.“

Домаћица нас почаста кафеом, а домаћин мало застане, те се прибере. Наједанпут учини ми се, као да баца поглед на као море разливену ријеку и лако чуовне по њој, те и ја чисто несвесно управим поглед тамо. Нико ни ријечи. Ја поново изазовем пређашњу слику, те жељиво уприм поглед на старога четника домаћина, да ми је оживи. Староме четнику бијаше још поглед тамо, лице му бијаше добило много свјежији изглед, а очи много више живости. — Бијаше занешен у прошлости. Слутећи на то оставим га на миру, трудећи се сам, да дадем колико-толико живости мојој уображеној слици. Све је било узалуд. Овамо онамо — једнако је моја слика била мртва. — Док наједанпут лако зашлови старчева рука кроз ваздух и отпоче:

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

— „Бијаше то у доба Књаза Данила — има већ близу четрдест година — скупљао се неколико четобаха Цеклињских овђе на Ријеку⁵⁾ и пију кафе у једну крчму. Ту бјеху: два три Ђуранковића, толико Вукмировића и Вујановића, три четара Пејовића, пет шест Јовићевића и два три Клуђеровића с Љуботића. Бијаше субота

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ЦЕКЛИНСКИ ЧЕТНИЦИ ЛАЂАРИ

(Слике из црногорског четовања по Скадарском језеру.)

Од М. Ђуришића.

Свом Крајином га до Скадра Веслом веси, плену диже
Испод Фраке до Клаине
Да ладнијем свуда стигне

„Нова Кола“ од Николе I
цеклинско.

I.

Чим се крене уз град Обод, — уз Ријечки град, на лијево под сами пут стоји кућа поземљуша на изглед кривога Глагољ, те дужим лицем кроз двоје врата гледа на ријеку¹⁾ а крајим само кроз једна врата на Ријечки град — град Обод. Кад ријека мало устане, онда овој кући пере прагове, а кад повише устане, те блато²⁾ уздуши онда и укућане посјети.

Негђе јесенас бјеше блато уздушило, а ријека се разлила, те изгледаше као море — ову кућу бијаше посјетила. Три чува мирно стражаху све троје врага ове куће — то бијаше знак да сви укућани бијаху ту. Силазах с града, па кад дођем извише ове куће, као обично викнем домаћина и упитам се с њим. Домаћин, као да не бијаше пријешао осамдесет, већ тек двадесет година, хитро искочи у чуч, што стражаше врата, која гледаху на град Обод — отпоздравим ме, отисне чун и вишне: — „Хајд напријед!“ —

Док сам још учинио неколико корака низдо — домаћин је био са чуном на мје-

¹⁾ Ријека Црнојевића.

²⁾ Скадарско језеро.

³⁾ Књаз Мирко.

⁴⁾ Двор Књажев у Љесковцу на ријеци Црнојевића.

⁵⁾ Варош Ријека на ријеци Црнојевића.

јутра. У Двору су били окупљени сви великодостојници; пред Двором је била упарађена почасна војничка чета са пијелијем официјерским кором и с музиком, а на пјачи и по уллицама, куд је имао проћи Његово Краљевско Височанство, било је изашло цијело грађанство, да поздраве Његово Краљевско Височанство. У прва кола сјели су Његово Височанство Господар са Његовим Краљевским Височанством Припом Напуљским, у друга кола краљевско-италијски онуномоћени министар и изванредни посланик маркиз Кастелбјанко и генерал Терциги, први адјутант Његово Краљевско Височанства, у трећем г. војвода Божо Петровић и г. војвода Петар Вукотић, а у следећем колима остала пратња Њиховијех Височанстава. Пред колима је одила књажевска гарда на коњима. Кад је Његово Краљевско Височанство из Двора, музика стаде свирати италијанску краљевску химну, топови стадоше пуцати, а громко клицање „живио!“ стаде се разлијегати, које је Високог Вјереника Њезиног Височанства Књагињице Јелене пратило кроз сву варош, куда су Њихова Височанства прошла. На Ријеци и на Виру, био је свечан дочек. Варошнице су биле искријене црногорским и италијанским заставама. Маса народа поздрављале су одушевљенијем клицањем. Са Лесендре су пуцали топови, Њихова Височанства ручали су на Суторману, а присјели су у Бар пред вечер, гдје је био такођер свечан и одушевљен дочек. У 7¹/₂ био је објед Дворцу на Тополици, на ком је био позван и Пресвјетли Архиепископ барски г. Милиновић. У 9 сати Његово Краљевско Височанство Принца Напуљског одирати је Њ. Височ. Господар са свом пратњом на јахт „Гајолу“, гдје се најсрданије опростио са Њ. К. В. Принцом Виктор Еманујилом, и у 10 сати јахт је крепуо пут Неапуља. Његово Краљевско Височанство, за вријеме свога бављења на Цетињу, излазило је пјешке сваки дан у шетњу, и својом скромности и љубавности илхијено је срца цијелог грађанства. Пред полазак предао је пресједнику цетињске општине илладу франака, да раздијели цетињској еспротњи.

(Дан Султанов.) У поведјелник је одвјешће царско-отоманско посланство славило дан доласка на престо Њ. В. Цара Абдул-Хамида. Њ. е. г. Февзи-паша примио је до подна честитања у свом хотелу. Од стране Њ. В. Господара одио је на честитање г. командир

— пазарни дан, одјевен свакоји ка' да ће и сватове, а свакојему за нас по нож сребрни и двије леденице. Сједи људи и пију а пуче из онијех паренијех чибукана — дугачкијех ка' до тамо и разговарају се. У које ево ти пон Ђуро Кусовац — сенатор Књаза Данила — душе им царовале обојници — батац међу нама:

— „Помага Бог!“ — рећи ће, ма некако ка' црско воље.

— „Добра ти срећа!“ — Одговоримо сли једногранице, и дигнемо се, а постарији крепу, ка, ће, да се љубе с њим; а овај не дочена ка' нож.

— „Нећу, да се љубим с вама“ — осиче се — „но ћу покушати ове браве, топилице, стругове, шегчеве и сврдлове, те с њима направљати ове фрете,“ на љу их раздати четобашама цеклинским“ — пуче — „а ово оште, да осрамотите ваше старе, који четоваше по цијелом благу до Скадра, и два пута у Жабљак ускакаше. — Други Црногорци четују, свете се и доводе пљенове, а од вас не смеје ђавољни миме Плоче?“ — Куд ће наша срамота! — Учини ни се, ере сви погнуемо-на ћемо сви једногранице:

— „Немој тако, поне, нијесте никакво јунаштво учинили без нас!“ — Оставимо кафе и махом сви из крчме. Што ћемо сад? — Изно не све пријекор, на стојимо сви ка' посечени. Док у неко доба приберемо се, на: — Са ове столице на станак! — завичемо. Тако и би. Овђе ћемо! — нећемо по оваје — сложимо се, те батац посред куће попа Цера Пејовића, а пон с нама. Посидјемо. Разговор, разговор, разговор, разговор, — уговоримо, да се иде у чету благом пут Широка и Зогања и уговоримо рок и састанак, а до тада никоме ни рич

— пазарни дан, одјевен свакоји ка' да ће и сватове, а свакојему за нас по нож сребрни и двије леденице. Сједи људи и пију а пуче из онијех паренијех чибукана — дугачкијех ка' до тамо и разговарају се. У које ево ти пон Ђуро Кусовац — сенатор Књаза Данила — душе им царовале обојници — батац међу нама:

— „Помага Бог!“ — рећи ће, ма некако ка' црско воље.

— „Добра ти срећа!“ — Одговоримо сли једногранице, и дигнемо се, а постарији крепу, ка, ће, да се љубе с њим; а овај не дочена ка' нож.

— „Нећу, да се љубим с вама“ — осиче се — „но ћу покушати ове браве, топилице, стругове, шегчеве и сврдлове, те с њима направљати ове фрете,“ на љу их раздати четобашама цеклинским“ — пуче — „а ово оште, да осрамотите ваше старе, који четоваше по цијелом благу до Скадра, и два пута у Жабљак ускакаше. — Други Црногорци четују, свете се и доводе пљенове, а од вас не смеје ђавољни миме Плоче?“ — Куд ће наша срамота! — Учини ни се, ере сви погнуемо-на ћемо сви једногранице:

— „Немој тако, поне, нијесте никакво јунаштво учинили без нас!“ — Оставимо кафе и махом сви из крчме. Што ћемо сад? — Изно не све пријекор, на стојимо сви ка' посечени. Док у неко доба приберемо се, на: — Са ове столице на станак! — завичемо. Тако и би. Овђе ћемо! — нећемо по оваје — сложимо се, те батац посред куће попа Цера Пејовића, а пон с нама. Посидјемо. Разговор, разговор, разговор, разговор, — уговоримо, да се иде у чету благом пут Широка и Зогања и уговоримо рок и састанак, а до тада никоме ни рич

— пазарни дан, одјевен свакоји ка' да ће и сватове, а свакојему за нас по нож сребрни и двије леденице. Сједи људи и пију а пуче из онијех паренијех чибукана — дугачкијех ка' до тамо и разговарају се. У које ево ти пон Ђуро Кусовац — сенатор Књаза Данила — душе им царовале обојници — батац међу нама:

— „Помага Бог!“ — рећи ће, ма некако ка' црско воље.

Митар Мартинковић, а од стране књаж. владе г. војвода Гавро Вуковић, наш министар иностранијех дјела. За вријеме честитања пред посланством свирала је војена музика. У вечер је било објед, на ком је изволио присуствовати Њ. В. Књаз Нашљедник, наши министри, пресједник великог Суда војв. Церовић, и чланови дипломатског тјела са госпођама. За вријеме обједна пуштани су ватромети и свирала је музика, дочим се многобројна публика испред посланства шетала. Овом приликом Његово Височанство Господар наредио је наипјем војницима мухамеданске вјере, да буду на расположењу посланства.

(+ Књаз Лобанов-Ростовски.) У поведјелник послале подна бечки „Кор. Биро“ саопшти нам пенадиу тужну вијест, да је Књаз Лобанов, царско-руски министар иностранијех дјела, наодећи се у пратњи Њ. В. Цара Николе, напрасно преминуо у жељезници на путу из Беча у Кијево. Ми ћемо у идућем броју проговорити о овом великом губитку братске нам Русије, нашем и цијелог Балкана. У уторник у 4 сата послале подна био је у манастирској цркви нарастас заслужном покојнику, на ком је чинодјејствовао Високопресвјетли Митрополит г. Митрофан са мјеснијем свештенством. На нарастосу су присуствовали Њ. В. Престолонаследник Књаз Данило, царско-руски министар г. Аргироуло са особљем руске легације, г. војвода Вуковић наш министар иностранијех дјела и шефови осталијех иностранијех дипломатскијех преставништва на Цетињу.

(Царски дар.) Његово Величанство аустро-угарски Цар и Краљ Франц Јосиф послао је на дар Њезином Височанству Књагињи Милени два лијепа коња, који су већ стигли на Цетиње.

(Из дипломатскијех кругова.) Г. Дебре, министар резидент француске републике при Књажевском Двору, био је произведен за онуномоћеног министра.

(Италијански гости.) На параброду „Јевропи“ крепуло је у недјељу из Барија 130 италијанца са музиком, да дођу поздравити своју будућу Краљицу; али из Котора нијесу дошли него 70, неимајућу остали подвоза. На Његупцима су били дочекали и угостили од мјештана. На Цетиње су стигли у понедјељник у подне са заставама италијанским и црногорским. На ула-

јечи. Тако и би. На речено вријеме доћемо сви и још ни се придоше четири друга два Костића и два Машановића. — Бијаше нас свега преко двадесет друга. Ништа ти се не хвалити, но право рећи биранијех момака, а ођевени, пиједоме се не чинили, да стаје на земљу, или кад крене благом, да ће се под њим благо одрзнути. Подијелимо се у двије лађе, на их накрмимо науспоред, као јарам волова. Бијаше то неђе у сред великијех поста. Ноћ доста лијепа, а благо мирно ка' уље. Половина држасмо пушке на руке, а половина возасмо. Нико ни носом. Веслари се једва чујаху, да дохваћају воду веслима. Довеземо се сирам Лесендра“ — кад топ бум! — један, на други — гађаше кулу Господареву на Весац. Застанемо.

— Што ћемо сад? — рекосмо. — Да се потучемо са онијема, што гађу онијем топом, — уговоримо — оно су ни највиши непријатељи, — они ни затварају врата од брата.

— Накрмимо тамо. Опет нико ни носом, али свакоји наредан и готов. Возасмо се полако, а весла се једва чујаху, да дохваћају воду. Не би дуго, а ево и двије турске лађе исто науспоред, ка' јарам волова — плове ни на суерет. — Они одоноуда, а ми одовуда. Застанемо: — Како ћемо сад? — прошапућемо, да не не чују. Бијаху још далеко, али се, оно знаш, на воду боље чује, него на суво, те уговор, уговор, уговор — уговорисмо:

— „Да накрмимо шириун наше лађе на крму турске лађе, а кад се примакнемо тридесет корака близу, да веслари махну што боље могу веслима, да уграбимо, да не не гађу топом док ни се лађе не ударе ребрима.“

Тако и би. Примакосмо се тридесет корака близу. Веслари јуначки махну во-

— пазарни дан, одјевен свакоји ка' да ће и сватове, а свакојему за нас по нож сребрни и двије леденице. Сједи људи и пију а пуче из онијех паренијех чибукана — дугачкијех ка' до тамо и разговарају се. У које ево ти пон Ђуро Кусовац — сенатор Књаза Данила — душе им царовале обојници — батац међу нама:

— „Помага Бог!“ — рећи ће, ма некако ка' црско воље.

— „Добра ти срећа!“ — Одговоримо сли једногранице, и дигнемо се, а постарији крепу, ка, ће, да се љубе с њим; а овај не дочена ка' нож.

— „Нећу, да се љубим с вама“ — осиче се — „но ћу покушати ове браве, топилице, стругове, шегчеве и сврдлове, те с њима направљати ове фрете,“ на љу их раздати четобашама цеклинским“ — пуче — „а ово оште, да осрамотите ваше старе, који четоваше по цијелом благу до Скадра, и два пута у Жабљак ускакаше. — Други Црногорци четују, свете се и доводе пљенове, а од вас не смеје ђавољни миме Плоче?“ — Куд ће наша срамота! — Учини ни се, ере сви погнуемо-на ћемо сви једногранице:

ску у варош дочекао их је пресједник општине г. Вуко Вулетин, са неколико грађана, са заставама црногорском и италијанском, и с музиком. Кад су стигли одушевљеном клицању није било краја. Г. Вулетин поздравивши их добродошлицом италијанским језиком, сви гости, осим госпоња, пјешке се упуте кроз варош, уз одушевљено клицање грађанства, које је било изашло да поздраве госте, и уз свирку музике. Кад је поворка дошла на поглед Двора, гдје су била изашла Њихова Височанства на балкон, сви гости клицун: Evviva Montenegro! Evviva il Principe di Napoli! Evviva la Principessa Elena! навале пред Двор, а за њима све грађанство. Ту дирљивим овацијама пије било краја. Како је било већ подне прошло, одма су гости одведени за трезу, коју је била приправила цетињска општина у дјевој. институту, пошто киша, што је тај дан падала, није допустила да објед буде у општинском парку, гдје је била ладница нарочито подигнута, искријена заставама. Тек су гости са неколико грађана, сјели за трезу, Њихова Височанства Књаз Никола и Припц Виктор Еманујил доћоше међу госте, дочекали најодушевљенијем клицањем. Ту Његово Височанство узе чашу и наздрави италијански Њиховијем Величанствима Краљу и Краљици Италије и Високијем Вјереницима. Опет ново бурно клицање, које прекиде адвокат Вјанки следећим поздравом, управљенијем Њ. В. Господару:

Узвишени Књаже!

Објава срећно вјеридбе нашег прељубљеног Књаза Виктора Еманујила Савајског са Ваном његовом шљерком Њ. В. Књагињицом Јеленом, била је поздрављена искреном радошћу у свој Италији. Град Бари, најближи овој овали, гдје одавно становништво чека прво пристајање брода са књажевским паром; град Бари, у који услед његове трговине, непрестано долазе људи ове племените земље — наш град Бари чуо је најаче разлијегање радости, које са врхова црногорских, преко мора, поздрављаше радосни догађај. И Бари у оном одјеку чуо је поздрав јуначке Црне Горе. Бари приправивши ову посјету вашој народу, испотакнуту са званично стране, преко нас скромнијех и слободнијех грађана одговара оном поздраву, доносећи на уздари раздрагану душу Италије. Нека би брзо било испуњене узвишене жеље двију породица, сједињенијех славијем традицијама, прослављенијех горштака, Савајске и Црногорске, које су обе непокорене заштитнице слобде и величине својих народа! Нека би брзо гравуло сунце, које ће благословити Узвишени пир, већ осећен добријем жељама једног цијелог народа, и тај дан ће остати незабораван у души Италија

слима. Кинемо ножеве, а завиче свакоји са своје стране:

— На њих! — да сјутра, ако ко прече, има што причати.

У томе и Турци засну пушкама и у колико би се човек прекрстио лађе ни се ударе ребрима, и погину ни два добра друга — два брата Јовићевића, ка' двије бијеле виле: Церо и Нико Думов — душе им царовале, ере погубоше а весла не изпустише, но, весела им мајка, умирући у један глас завикаше:

— Држите весла, на мањите јуначки, да не погинемо без замјене!

У овим посљедњим ријечима, као да изли Малина цијелу силу говора — нагласи их тешко уздахну и отпочину. Био је потресен, на чим се прибра мирно настави:

— Но ти ја ово у дуго причам, а оно се тада не отезаше, но ми што бијасмо заједно у једну лађу, како ни се лађе ударе ребрима поускамо у турску лађу. Овђе је, у мало не осрамотих, ере како бјех крмација, ред ми је било, да најзадњи искочим из наше лађе у турску. Тако ми се, у које скочим, отисне празна лађа испод нога, те ја лаје! — посред воде. Ово виђе пон Ђоко Пејовић из турске лађе, пружи ми руку и искочим. У лађу све што је било ко ће ти испричати, него помијешамо се са Турцима и искоземо.

Било је, да су и изван лађе искакали, па се клали у воду око лађе. Њесмо вала сву воду око лађе искривали и људскијем месом притисли. Право рећи, било је од обије стране гвоздених јунака, али што виђех јунака Турчина не хвалити му закон, ма баш јунака. — У најљућем боју, кад се бјесмо ухватили некоји са једнијем, а некоји са по двојцом и по тројцом, он навида топ у лађу, ка' ће да не све лагумине и потоци — у које једанак плану двије кумбуре попа Илије Вујановића и Јока Беланова Пејовића, а сине нож поца

наца, јер тај дан, посвећујући љубав двију изабранијех душа, посветиће и утврдити везе љубави и пријатељства између народа италијанског и српског!

Овај говор изазва неопспано одушевљење, које испрати Њихова Височанства. Преко трезе, којој је у чело сједио г. војвода Пламенац, који се никад не удаљује од осталијех грађана у подобнијем приликама, и г. Випиенцо Граната, капетан и управитељ јадранске пловидбе, прву здравницу је подига г. др. Л. Томановић на италијанском језику, која гласи:

Господо, наши драги гости! Срећна вјеридба Вашег Престолонаследника Књаза Неапољског са нашом Књагињицом, драгом шљерком нашег обожаваог Господара, није само радост двају Владарујих Домава; она је и радост двају народа, народа италијанског и народа црногорског. Истовјетност тежња за срећу својих народа, истовјетност жртава, прегнућа и самопожртвовања, и без овог срећног догађаја, зближава ове двије Династије; и као да је сами Бог хтио, да боље свијету покаже сличност врлина ових Домава, светом својом провидиошћу ево их данас с крвијем сродством спаја. Благодарни народи Италије и Црне Горе Домовима, који их ујединише, дијеле данас ово њино крвно спајање, те се с тога и ви потезиште, да нам одма послале престеновања наше будуће Престолонаследнице у госте дођете, и да нас увјерите, да ће цвијет нашијех гора још лепше цвијетати у вашој дивној, у вашој класичној башти, још од Елеја сваком благородном биљком засађеној. Ми вам из свога срца захваљујемо, и нијемо у здравље Њ. В. Краља Умберта, Њ. В. Краљице Маргерите, Њ. К. В. Виктор Еманујила и Њ. В. наше Књагињице Јелене.

Овој здравници одавало се бурно одушевљено клицање, па је слиједио читав ред здравница најзначајнијех и најзаноснијех. Нанијали су: покрајински заступник Поли, публициста Детинко, др Верета Факанони, и госпођа Сорија-Стампака од стране италијанскијех жепа, а с наше стране командир Јанко Вукотић и проф. Мило Ковачевић, оба на италијанском језику. По обједу су, уз пратњу музике, и уз одушевљено клицање сви гости били примљени у Двору, гдје су госпође подијеле Њ. В. Књагињици Јелени двије дивне ките цијећа, а једна дјевојчица од 7—8 година уз цијеће подијела је Њезином Височанству и један ениграм списан на пергаменту, који доносимо у следећим стиховима нашег омиљеног старине пјесника г. Ј. Сундечића:

Кад сам ово цвијеће брала
По градинам Пуље наше,
Зачула сам што ми оно
Њемим рјечма говораше:
„Како ли је, ох! преслатко,
— Збораше ми рјечи ово —

Ђоко Пејовића и посијече га. Пон Ђоко бијаше онда капетан, а не имајаше још пунијех ни двадесет година и посјече Турчина — онет ти кажем ма баш јунака, што у мало ту поћ не учини од нас, што и они Србијанац од турака неће у Србију, те ми ти прича, те кад виђе муку унази двије кумбуре из двије руке у српску барутину, на лагумиса и себе и Турке. Од нашијех немал рашта да једнога од другог одвајем. Ту не би ниједнога, који не посјече и за живијем Турчином у воду не ускака. И што ћу ти причати више, но у овој лађи посјекосмо двадесет и једну турску главу и топ узесмо, а она ни друга лађа утече. Од нашијех још погубоше Јокан Машановић, пон Марко Јовићевић и два Пејовића — Саво и Манојло — свијема душе царовале, ере посјекосме, па погубоше јуначки“ — Заврши стари цендински четник лађар и тешко уздахне.

Бијаше већ касно — вријеме одласку. Устанем, да се са старим четником — домаћином опростим. Старац бијаше блијед и расијан, па расијано устане и спреми чун. Опростим се с домаћином, а са старцем се заједно извезем. Лице старчево било је једнако блиједо. Расијано се самном опрости — Слутно сам, да га мучи нека тајна. Како му драго, Опростили смо се, ал' тек мучила ме је старчева расојаност — тужно сам се, да му погодим тајну. Све је било узалуд. Чак размишља сам о његовој причи и тражио у њој главни јунака ал' ни једног ни другог. — Закључно сам, да су старчева тајна и главни јунак заједно, но у осталом не знам дали сам правилно закључно, тек тако мислим, а слика ево, па ви провађите....

„Изаумријет пред ногама
„Дивне своје сестре нове!...“
Па ево га погорђена
Рад толиког достојанства,
Да т' укаже прву пошту
Од твог новог отачанства;
Да љубави тврди залог
Символише то цвијеће,
Који спаја Твоју судбу
Са судбином наше среће;
И да оно гласом боја
И својега мирисања,
Знаје ни слатку химну
Благослова, честитања. —
Па ка' ове цветне ките,
Да весело виде тебе
Прерадосно испуштају
Свој мирисни дух из себе;
Тако исто, да велику
Тебе мотре крај свог Књаза,
Ком си вјеру Ти задала
Пуну жара и израза:
Синови ће Италије
Вазда за-те справни бити,
Са осмјехом на уснама
Драг' свој живот прегорати...
Ох! Славије дични цвијете,
Који ћеш ни заблестати
У вртовим Лацијума,
Ка' дар бож'је благодати:
Живи, живи!... о Јелено
Црногорко — вило бјела;
Ка' Књагињи својој „живи!“
Италија т' кличе цјела. —

Кад су из Двора изашли, наставиле су се најдирљивије овације испред Двора Њиховијем Височанствима, свијема редом, који су били на балкон изашли. За тијем су пошли у шетњу на Белведер, а у 6 сати кренули су патраг пут Котора, уз најодушевљење клицање с једне и с друге стране. Наши гости су са свијема најљубазнији били, а особито су обасули при трпези г. војводу Пламенца правијем овацијама, као старога борца и војсковођу за независност Црне Горе; а на улици нашег дичног старину пјесника г. Ј. Сундечића. Сви гости носили су карде са српкијем бојама.

Гости из Боке и Дубровника.

Овијех дана имали смо у нашој средини неколико Бокеља и Дубровчана, међу којима су били народни заступници др. Квеквић и др. Пуљези, г. Јевто Гојковић начелник новске општине, и г. Фабрис, уредник Дубровника. Имали су част да буду примљени од Његовог Височанства Господара, на од Њ. К. В. Принца Напуљског. У недјељу вечер били су позвани први именовани у двор за игрању.

(Италијански новинари.) Осим именованијех у посљедњем броју, бавили су се ове недјеље на Цетињу сједећи италијански новинари: госп. Марно Борса, уредник миланске „Персеверанце“, г. М. Детинко, дописник римског „Пополо Романо“, адвокат Е. Рубини, уредник римске „Трибуне“, Н. Фурино, публициста из Верија, конте Макула, уредник „Газете ди Венеција“. Г. Борса, врло симпатична појава, проучава наше друштвене и културне прилике, и у тој сврси отпутовао је данас у Подгорицу, одакле ће и у Никшић.

(Вечера грађанству.) По наредби Његовог Височанства била је припређена у сриједу вечер у општинском парку грађанству цетињскоме вечера у знак признања за његово учешће у радости за вријеме бављења Њ. В. Принца Напуљског на Цетињу. Вечери је извољно присуствовати Њ. В. Престононаследник, Књаз Данило. По вечери слиједило народно весеље.

Приликом срећне вјеридбе Њ. В. Књагињице Јелене, г. проф. Живко Драговић испјевао је следећу пјесму:

Ловћен горди и небу стрни,
С њим се грти тај дин стари,
А за цео св'јет остали
Мало мари, ил' — но мари! —

Под присјењком чудног хлада
Стан су у њем' налазило
Од давнина, од старина
Загоркиње српске виле;

А у Дому Његушеву
Гвијездо се њима вило, —
То се Браство још одавно
Са вилана забратило. —

Чар је њихов ненадмашан,
А врлине небу сличне, —
Узор кћери српског рода
И одиве то су дичне; —

Његушевог перивоја
То су руже, руже бајне,
А српскога неба то су —
Љепше среће звјезде сјајне. —

Оно мирис разасуше,
Лијенијех пунаи нада,
Од Пазмире од Сјевера
Па до Рима вјечног града;

Те сад Српство с Италијом
Јадран плавни не раздваја, —
Света спона двије земље
И народе њине спаја! —

Кћери Оног, што ј' с предцима
Свем' Западу бедем био,
Савојски је Дом свијетли
Широм срце отворио. —

У племенит Дом Ти ступаш,
Пламенита Књагињице,
А Ти ћешно у њ' ћеш сјати
И од сунца и данице;

Залуду би човек куша,
Да врлине Твоје ниже, —
По врлинам' Ти си небу
Него земљи много ближе.

А врлино — својство Куће
Савојске се сас признаје, —
Четрдесет нараштаја
Пас пасу их све предаје! —

Сада су се те врлине
У добри час саставиле
И њежнијем загрљајем
Занав'јек се загрлиле.

Виктор руку своју пружа,
Јелена је српска прима, —
Њежни стисак боље дане
Навјештаје нама свима. —

Па та веза нек је сретна
За два Дома племенита
И јуначка два народа, —
Два народа поносита!... —

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

ЦАРИГРАД, 16 августа. — Султанова прада санкционира концесије за Крит, што су посланици са министром иностранијех дјела утврдили.

БЕЧ, 16 августа. — Цар Никола одликовао је Голуховског орденом Александра Невског у бриљантима, Баденија, Вауфија и Кригхамера великијем крстом Бијелог Орла, Калаја орденом Александра Невског.

БЕЧ, 17 августа. — Војничка смотра сјано испала. Франц Јосиф преставио је Цару Николи пук драгонски, а Цар Францу Јосифу инантеријски пук, ком је он шеф. Царев најодушевљеније поздрављени од мноштва народа. Франц Јосиф посетио Лобанова, код ког је остао 20 минута. Голуховски је дуго био код Лобанова, Франц Јосиф је даровао Лобанову, који већ има највише ордене, скупоцјени ваз. Послије најердачнијег опрштаја руска Величанства кренуше пут Кијева.

ЦАРИГРАД, 17 августа. — Мира јерменски настављају се. Војска и жандари поступају енергично против екедената без разлике расе и вјере. Влада велики страх.

ЦАРИГРАД, 18 августа. — Покрет јерменски хтио је да изазове ошћу револуцију. О томе се одавно радило, али је полиција унапријед дознала. Само су напали отоманску банку. Више стотина мртвијех понешено је на гробље и бачено у море. Од стране Турске 40 мртвијех и рањенијех. Турци пријете да ће истребити јерменску расу.

ЦАРИГРАД, 19 августа. — Султан је забранио ватромете поводом његова дана, и шетњу.

АТИНА, 19 августа. — Султанава прада је примљена са задовољством.

ПЕТРОГРАД, 20 августа. — Лобанов је умро у железници на путу из Беча у Кијев. Помоћник министров Шишкин позван је одма у Кијев. Привремено руководи пословима министарства савјетник Ламбедоро.

СОФИЈА, 21 августа. — Књаз није примио оставку Петрова. Кабинет остаје исти.

ЦАРИГРАД, 21 августа. — Јучер дан и ноћ прошла мирно. Нада се, услед предузетијех мјера, да ће мир трајати.

ЛОНДОН, 22 августа. — „Рајтер“ доноси с Малте, да је ниглеска ескадра кренула пут истока у вретарење.

ПЕТРОГРАД, 22 августа. — Руска Величанства присијела су јучер у Кијев.

БЕРЛИН, 22 августа. — „Волфова“ агенција доноси из Цариграда, да мир није био нарушен до јучер у подне.

ЦАРИГРАД, 23 августа. — Мир влада у Цариграду. Положај се побољшава. Магазини се почињу отвараати.

КАНЕА, 23 августа. — Објелоданљен је основни закон о реформама на Криту. Заступници примāju у начелу концесије. Сјутра се отвара скупштина. Било је сукоба у окружју Хераклиона, и покрајини Селимо.

ПОДА, 23 августа. — Један ратни брод аустро-угарски сјутра креће пут Цариграда.

ВАРШАВА, 24 августа. — Гурверпер Шувалов од канље изгубио је лијевог струку. Стање озбиљно.

АТИНА, 23 августа. — Ниглеска ескадра од 12 бродова и 8000 екипажа, под адмиралом Сејмуром, присијела је у Фалер.

ОБЈАВА.

Који књаж црног. питомци у иностранству још нијесу подијелили потписаној канцеларји своја свједочанства од прошле школске године 1895—6, опомињу се, да то учине до краја овог мјесеца, јер плаче губе стипендију, као год и они, који нијесу показали повољан успјех.

Цетиње, 8 августа 1896 г.

Бр. 508.

Канцеларија
Министарства Просвјете
и
Црвених Послова.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у Књ. Црног. Богословско-учитељској Школи на Цетињу почињу идуће школске године 1896—7 тачно 2 септембра.

У ову школу примāju се младши православне вјере, који су свршили четири разреда гимназије и имају по четвртог разреда свједочанство првог реда.

Ученици уписују се у ову школу 29, 30, 31 августа. Уписивање бива у канцеларији Ректората од 9—12 прије подне.

При упису дужан је сваки показати свједочанство од потоље године.

Цетиње, 10 августа 1896 г.

Ректорат
Богословско-Учитељске Школе

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у Књ. Црп. Гимназији на Цетињу почињу идуће школске године 1896—7 2 септембра.

Уписивање ученика бива у канцеларји гимназијске Управе 28, 29, 30, 31 августа ов. г. од 9—12 часова прије подне.

У први разред Гимназије примāju се само они ученици, којима вије мање од 10 ни више од 15 година, и који су с добријем успјехом свршили четврти разред основне школе. Сваки је ученик дужан доијети крштеницу и свједоубу. Без тога не може се ниједан уписати.

Ученици осталијех разреда дужни су при упису показати школско свједочанство од потоље године.

Послије одређеног времена неће се нико примити.

Цетиње, 10 августа 1896 г.

Управа Гимназије.

НОВО ОТВОРЕНА РАДЊА
НИКОЛЕ П. МАТАНОВИЋА
НА ЦЕТИЊУ

препоручује своје велико и богато сортирано стовариште сваковрсних гвожђарских производа, као: окова за грађевине, све врсте алата за мајсторе, кухиног и кухињског посуђа, велики избор послужавиша (гранџијера) од никла и бојадисаних. Справа за корубање руметина. Све врсте боја, и цјелокупног прибора за бојадисање, и у оште све врсте робе које овој струги припадају.

Особиту важну свраћам поштоваој г. г. публици на чисту и природну јестиву робу, као: *каву, цукар, ориз, пашту* и разне друге јестиве ствари. — *Брашна* од најбоље врсте, *свијећа, сапуна* за умивање и прање у великом избору.

Осим тога има на стоваришту велики избор различних шампањскијех пића, вина и ликера од најбоље врсте из првијех францускијех кућа, као: „Chateau Lafite G^d Vin.“ „Ma lere.“ „Closdu Roi.“ „Chateau d' Issan.“ „Poutet Canet.“ „Corton.“ „Cognac fine Charagne.“ „Cognac fine Excelsior.“

Сву робу која се на моме стоваришту налази, продјем по јевтини и утврђеној цијени.

С ПОШТОВАЊЕМ
Н. П. МАТАНОВИЋ.